

Deficit a dluh vládních institucí - 4. čtvrtletí 2023

2.4.2024 - Helena Houžvičková, Jaroslav Kahoun | Český statistický úřad

Saldo hospodaření sektoru vládních institucí skončilo ve čtvrtém čtvrtletí roku 2023 v deficitu odpovídajícímu úrovni 5,6 % HDP. Míra zadlužení sektoru vládních institucí meziročně poklesla o 0,2 p. b. na 44,0 % HDP.

Schodek hospodaření vládních institucí ve 4. čtvrtletí roku 2023 dosáhl 107,4 mld. Kč, což v meziročním srovnání znamená zhoršení o 8,6 mld. Kč. Ústřední vládní instituce hospodařily se schodkem 79,3 mld. Kč, který se meziročně zvýšil o 12,3 mld. Kč. V deficitu skončilo též hospodaření místních vládních institucí, dosáhl výše 17,7 mld. Kč a v meziročním srovnání se příliš nezměnil. Hospodaření fondů sociálního zabezpečení (zdravotních pojišťoven) skončilo též v deficitu 10,4 mld. Kč.

„Hospodaření vládních institucí ve čtvrtém čtvrtletí roku 2023 skončilo schodkem 107,4 mld. Kč. Na tomto výsledku se nejvíce podepsaly rostoucí výdaje na sociální dávky. Míra zadlužení sektoru vládních institucí dosáhla výše 44,0 % HDP a meziročně poklesla o 0,2 procentního bodu,“ uvedla Helena Houžvičková, ředitelka odboru vládních a finančních účtů ČSÚ.

Saldo hospodaření sektoru vládních institucí, 4. čtvrtletí 2021 - 4. čtvrtletí 2023

Období	4.Q 2021	1.Q 2022	2.Q 2022	3.Q 2022	4.Q 2022	1.Q 2023	2.Q 2023	3.Q 2023	4.Q 2023
mld. Kč	-96,8	-63,4	2,6	-55,7	-98,8	-108,9	18,4	-41,7	-107,4
% HDP	-6,0	-4,1	0,2	-3,2	-5,5	-6,3	1,0	-2,2	-5,6

Poznámka: Údaje v tabulce nejsou sezónně očištěny, nelze je srovnávat mezičtvrtletně.

Celkové příjmy sektoru vládních institucí stouply meziročně o 9,1 % a dosáhly 42,2 % HDP. Na meziročním růstu příjmů se podílely zejména přijaté daně z důchodů a přijaté sociální příspěvky. Celkové výdaje vládních institucí meziročně vzrostly o 9,1 % a dosáhly 47,8 % HDP. Nejvíce vzrostly výdaje na sociální dávky a dotace.

Nominální dluh vládních institucí meziročně stoupl o 230,8 mld. Kč na 3 228,4 mld. Kč. Míra zadlužení sektoru vládních institucí meziročně poklesla ze 44,2 % na 44,0 % HDP, vliv nominální změny dluhu činil + 3,2 p. b., přičemž rostoucí nominální HDP přispěl k poklesu zadlužení o - 3,4 p. b. Mezičtvrtletně dluh stoupl o 14,3 mld. Kč, nominální změna dluhu činila 0,2 p. b., zatímco růst nominálního HDP přispěl k poklesu zadlužení o - 0,6 p. b., což ve výsledku mezičtvrtletně vedlo ke snížení míry zadlužení o 0,4 p. b.

Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2023 byla mezičtvrtletní změna dluhu (nárůst 14,3 mld. Kč) významně odlišná od výsledku hospodaření (schodek 107,4 mld. Kč). Vládní instituce si vypůjčily o 93,1 mld. Kč

méně, než byl jejich výsledek hospodaření. Financování vládních výdajů tak proběhlo z aktiv vytvořených v předchozích obdobích.

Z hlediska jednotlivých komponent dluhu byl meziroční nárůst zaznamenán především u emitovaných cenných papírů (+346,2 mld. Kč).

Dluh sektoru vládních institucí, 4. čtvrtletí 2021 - 4. čtvrtletí 2023

Saldo hospodaření vládních institucí po očištění o sezónní a kalendářní vlivy skončilo v deficitu 64,1 mld. Kč, který odpovídal 3,5 % HDP. Mezičtvrtletně se saldo hospodaření vylepšilo o 0,7 mld. Kč. Vývoj salda hospodaření vládních institucí očištěného o sezónní a kalendářní vlivy ilustruje následující graf.

Sezónně očištěné saldo hospodaření vládních institucí, 4. čtvrtletí 2021 - 4. čtvrtletí 2023

Poznámky:

Kvantifikace fiskálních ukazatelů je založena na metodice Evropského systému národních účtů (ESA 2010). Uvedené údaje jsou v metodickém souladu s údaji sloužícími pro účely statistiky nadměrného schodku (EDP, excessive deficit procedure) a pro hodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií.

Přebytek/deficit vládních institucí je výše čistých půjček (+) nebo výpůjček (–) v systému národního účetnictví. Ukazatel vyjadřuje schopnost sektoru v daném období financovat (+) jiné sektory ekonomiky nebo potřebu tohoto sektoru být ostatními sektory financován (–).

Dluh vládních institucí představuje výši konsolidovaných závazků sektoru vládních institucí vyplývající z přijatých vkladů, emitovaných dluhových cenných papírů a přijatých půjček. U cizoměnových dluhových nástrojů zajištěných proti měnovému riziku je ocenění provedeno na bázi smluvního kurzu.

Saldo hospodaření je porovnáno s výší HDP v daném čtvrtletí v běžných cenách. Výše konsolidovaného dluhu vládních institucí je porovnána se součtem posledních čtyř čtvrtletních HDP v běžných cenách. Podrobné údaje v časových řadách o saldu hospodaření a dluhu vládních institucí jsou součástí tabulek Transmisního programu (tabulka 25 a tabulka 28) publikovaných na stránkách ČSÚ v sekci „HDP, Národní účty“. (Sektor vládních institucí). Pokud není uvedeno jinak, data nejsou očištěna o sezónní a kalendářní vlivy. Časová řada sezónně očištěného salda vládních institucí (položka Čisté půjčky/ výpůjčky) Časová řada sezónně očištěných účtů za S.13 .

https://www.czso.cz/csu/czso/cri/deficit-a-dluh-vladnich-instituci-4-ctvrtleti-2023?mtm_campaign=rss